

Bilag 2 – Udtalelser fra Alv Ottar Folkestad om havørnens adfærd og lammedødelighed

Dette bilag gengiver et sammendrag af e-mailkorrespondance med den norske ornitolog og havørneforsker Alv Ottar Folkestad (i perioden 2024–2025) vedrørende havørnens adfærd og påståede angreb på lam og får.

Bilaget er udarbejdet som faktisk grundlag til brug for høringsvar om rapporten 'Undersøgelse af lammedødeligheden i Sydgrønland 2025'.

1. Baggrund

Alv Ottar Folkestad har forsket i havørn i mere end 50 år og har været tilknyttet det nationale overvågnings- og erstatningssystem i Norge for husdyr dræbt af fredet rovvildt.

Han har desuden selv været fåreavler og styrelsesmedlem i den norske organisation for fjelfår.

Folkestad har dermed både forskningsmæssig og praktisk erfaring med problematikken omkring rovvildt og husdyrtab.

2. Dokumenterede erfaringer fra Norge

Siden 1987 har Norge haft et landsdækkende system (Statens Naturoppsyn, rovbase.no) for undersøgelse af døde husdyr ved mistanke om angreb fra fredet rovvildt.

I perioden 1987–2022 er der registreret 91.863 tilfælde som 'dræbt af fredet rovvildt'.

Af disse er 0 tilfælde tilskrevet havørn.

Til sammenligning:

11.710 kongeørn,

25.678 jerv

21.319 gaupe

19.264 bjørn

8.710 ulv

og 5.182 ukendt fredet rovvildt.

For perioden 2011–2019 findes ingen registreringer af havørn som årsag til erstatningsudbetalinger for skade på får eller rensdyr.

3. Enkelttilfælde og observationer

I løbet af 65 års overvågning i Norge er der kun dokumenteret to historiske enkelttilfælde af havørne, der begyndte at æde på levende dyr: et får, der lå hjælpeløst på ryggen, og et lam, der var dødeligt sygt af infektion. I ingen af tilfældene dræbte ørnen dyret.

I 2024 blev det for første gang videodokumenteret, at en havørn tog en forladt og døende renskalv, som allerede var i meget dårlig forfatning.

Dette er det eneste kendte tilfælde, hvor et levende byttedyr blev taget.

4. Adfærd og økologisk rolle

Havørnen er en udpræget ådselæder.

Den samles ofte, hvor der i forvejen findes døde dyr, men udviser ikke flokjagt eller koordinerede angreb. Observationer af flere havørne på samme sted skyldes konkurrencen om ådsler, ikke samarbejdende jagt. Havørnen fungerer i stedet som naturens oprykker og spiller en vigtig rolle i økosystemet.

5. Sammenlignende erfaringer

Erfaringer fra Skotland og Norge viser, at påstande om flokjagt eller organiserede angreb fra havørn ikke kan underbygges.

Med omkring 3.600–4.200 ynglepar havørne i Norge (2025), mange i områder med græssende får, ville et reelt mønster for længst være fotodokumenteret, hvis sådanne angreb forekom.

Kongeørnen kan derimod i sjældne tilfælde tage lam eller renskalve, men udgør mindre end 2 % af det samlede sommertab.

6. Samlet vurdering

Folkestad konkluderer, at havørnen ikke udgør en reel trussel mod husdyr i Norge og næppe heller i Grønland.

Påstande om flokjagt eller angreb på lam savner dokumentation.

Havørnen opsøger døde eller døende dyr og udfylder en vigtig økologisk funktion som ådselæder.

Citat fra A.O. Folkestad:

“Problemet eksisterer ikke.

Havørnen er ikke årsag til lammetab i Norge.

De påstande, der fremsættes om flokjagt eller angreb på lam, er uden dokumentation.

Al erfaring viser, at havørnen opsøger døde eller døende dyr og spiller en vigtig rolle som ådselæder i naturens kredsløb.”

7. Relevans for Grønland

Den norske dokumentation over fire årtier viser, at havørnen ikke bør betragtes som skadevolder på husdyr.

Det anbefales, at vurderinger i Grønland sker på et videnskabeligt og dokumenterbart grundlag, før der træffes forvaltningsmæssige beslutninger.